Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birourĭ de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldbergero, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*
Prețul inserțiunilor: o seria garmond pe o colonă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. seu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șese lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-riĭ de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 243. Brașov, Joi, 2 (14) Noemvre 1895.

Érășĭ cestiunea naționalităților.

Ḑilele acestea s'au făcut din partea maghiară érășĭ două enunciațiunĭ relativ la cestiunea naționalităților: una de către ministrul de interne Perczel în dietă și alta de către contele Apponyi înaintea partisanilór sĕĭ din Cașovia.

Ministrul de interne a vorbit despre legea de naționalitate. A ḑis, că ar fi aḑĭ cea mai fatală eróre politică, décă dieta ar satisface dorința acelora, carĭ vor sĕ o revisuiéscă și sĕ-o modifice. Ministrul s'a provocat la cuvintele contelui Szapary, care în ședința dela 1 Iulie 1894 a ḑis: „în fața legei de naționalitate dela 1868 „nimenea nu póte afirma despre noi (Maghiarii), că nu am proceda destul de echitabil și prevenitor față cu naționalitățile de limbă streĭnă, ce locuesc în patria nóstră".

Cu alte cuvinte: legea dela 1868 ne salvéză înaintea lumei reputațiunea de nație liberală și tolerantă, éră de altă parte nu ne împedecă a merge înainte cu politica nóstră de maghiarisare, căcĭ esecutarea ei atêrnă tot numai dela noi.

Ministrul Perczel se și provócă la modul cum a fost aplicată legea de naționalitate până acuma și-l află firesce, corect, recomandând dietei de a proceda și în viitor în aceașĭ direcțiune. Insĕ ca nu cumva sĕ fiă cineva sedus a crede, că ministrul póte sĕ aibă în vedere pentru viitor o esecutare cinstită a legii dela 1868, mai adause, că el însușĭ nu consideră acésta lege, ca cea mai bună, că décă ar face-o astăḑĭ n'ar face-o așa cum este. Ba mai mult, ministrul de interne a ridicat aceleașĭ clausule ca ministru-președinte Banffy ḑicênd: „Nu trebue sĕ uităm totușĭ, că avem datorii și față cu noi înșine, că sunt marginĭ peste care, décă am trece, am comite o crimă în contra propriei nóstre esistențe naționale".

Așa-déră d-l Perczel vorbesce de națiunea sa maghiară ca de aceea, care singură împarte drepturĭ și le restrînge séu le nimicesce după cum îi vine mai bine la socotélă.

Unde rĕmâne atuncĭ principiul fundamental al legei dela 1868, care ḑice, că *națiunea politică* o forméză toțĭ cetățenii patriei fără deosebire de naționalitate?

„Avem datorii și față cu noi, (Maghiarii), ḑice ministrul". dând astfel sĕ se cunóscă, că pe dênsul îl preocupă esclusiv interesele maghiarismului, ér interesele „cetățenilor de limbă streĭnă", le consideră numai ca o piedecă, care trebue sĕ fiă delăturată într'un mod séu altul, fără ca printr'asta sĕ se altereze domnirea maghiară.

Dér nu vom mai pierde înzădar cuvinte pentru a pune în lumină adevĕrată despotismul deghisat al politicilor maghiarĭ de calibrul lui Perczel, ci vom trece la discursul lui Apponyi, care este mai avêntat în idei, însĕ condus de acelașĭ spirit de intoleranță națională.

Mare teorist cum este, contele Apponyi — vrênd a dovedi, că partida maghiară dela cârmă nu înțelege și nu pĕtrunde cestiunea naționalităților și prin urmare nicĭ nu este capabilă de a o resolva într'un mod multămitor, — se încurcă el însu-șĭ în nisce tese, ce par a fi fórte profund cugetate, dér vin în cel mai flagrant conflict cu stările și esigențele reale.

Apponyi aștéptă soluțiunea salutară dela crearea „unei națiunĭ ce impune prin puterea ei și a unui stat drept și demn de iubirea și alipirea tuturor cetățenilor".

Mai departe accentuéză el, că nu prin violențe, nu prin procese politice, ci numai prin *momentul etic* se póte nasce acea alipire de stat, ce este gata a aduce jertfe pentru susținerea lui.

Frumóse cuvinte. Dér unde rĕmâne momentul etic, când Apponyi denégă dreptul de esistență națională maiorității covêrșitóre a poporațiunei statului și îl reclamă numai pentru minoritatea maghiară?

De aceea în tot discursul lui Apponyi găsim numai un singur pasagiu clar și convigĕtor, în care se oglindéză starea adevĕrată, următorul pasagiu, în care spune, că statul trebue sĕ fiă drept față cu toțĭ cetățenii și sĕ nu mință cum minte aḑĭ.

Căcĭ *statul minte* — ḑice Appony — décă *creéză o lege și nu o esecută*, décă *promite libertățĭ* și *nu-șĭ ține promisiunea*, décă se numesce constituțional și *calcă în picióre libertatea alegerilor*, ce se razimă în constituțiune.

CRONICA POLITICĂ.

— 2 (14) Noemvre.

S'a întêmplat mai de multe-orĭ, că **purtătorii de matricule** au fost recercațĭ sĕ încheiă căsĕtoriile afară de oficiu. In urma acésta ministrul de interne declară, că o astfel de procedere esceptională se póte admite numai în casul, décă vor fi motive plausibile și obiective. Posiția socială înaltă a celor ce vor sĕ se căsĕtoréscă *nu* póte fi privită ca un ast-fel de motiv.

*

Corespondentul din Roma al ḑiarului *„Berliner Tagblatt"* publică, cum ḑice el, din isvor diplomatic, *amĕnunte* privitóre la încheiarea **triplei alianțe**, carĭ aruncă lumină asupra raportului dintre *Italia și Anglia.* Corespondentul ḑice următórele: „Când intră Italia în alianța austriaco-maghiaro-germană, amêndouĕ puterile se obligară a declara și din partea lor rĕsboiu acelei puterĭ, care va declara rĕsboiu Italiei. Italia din partea ei se obligă la aceeașĭ acțiune față cu orĭ-care putere ce ar ataca Germania séu Austro-Ungaria, *cu singura escepțiune a Angliei.* Clausula acésta privitóre la Anglia a îndus'o în conceptul actului de alianță *Mancini*, ḑicênd, că Italia, în urma posiției sale geografice, sub nicĭ o împrejurare nu póte sĕ între în dușmăniă cu Anglia, și nu póte risca, ca țĕrmurii ei sĕ fiă blocațĭ și bombardațĭ din partea Angliei. Din causa acestei clausule, combătute de Austria, era aprópe sĕ se întrerupă pertractările pentru încheiarea triplei alianțe, décă nu s'ar fi întrepus Bismark la Viena în favorul Italiei.

*

Din *Sofia* se depeșéză, că alaltăerĭ a primit prințul **Ferdinand** deputațiunea, care i-a predat *adresa Sobranjei* ca rĕspuns la mesagiu. La alocuțiunea conducĕtorului deputațiunei, prințul Ferdinand declară, că el înțelege dorința națiunei și *promite, că va boteza pe prințul Boris după ritul ortodox.*

*

Privitor la cele ce se întêmplă în **Turcia,** ḑiarele streine afirmă, că ambasadorii puterilor europene într'o ședință hotărîră din nou a recerca Pórta, ca sĕ facă ordine în provinciile revoltate și sĕ introducă reformele promise. — In provincia Hauran *s'au rĕsculat Drusii.* Se dice, că 12.000 de Drusĭ armațĭ atacă pe Mohamedanĭ unde numai pot, și până acuma au aprins mai multe sate. Contra Drusilor revoltațĭ s'a trimis miliție regulată turcéscă.

Dieta ungară.

— Desbaterea budgetului pe 1896 —

Ședința dela 8 Noemvre.

In acéstă ședință, înainte de-a se desbate asupra budgetului, camera s'a ocupat cu *liberul esercițiu religionar.* Amandamentele la acest proiect au fost recomandate spre primire mai întâi de *Pop* Géza în numele comisiunei de culte, ér de *Veszter* Imre în numele comisiunei de justiție a dietei. *Kovács* Albert accentuéză periculul, ce-l involve paragraful despre *neconfesionalitate* și în óra ultimă face atent pe guvern la acest pericul. 'I rĕspunse contele Albin *Csáky.* In vorbirea sa, contele Csáky recunoscù și el, că legile bisericescĭ-politice nu s'au putut înființa, decât în prețul unor concesiunĭ și cu óre-carĭ știrbirĭ; dér fiind-că țéra a ostenit în acéstă luptă, a trebuit sĕ priméscă tocméla și sĕ încheie discuțiile pline de animosităţĭ. Ministrul *Wlassics*, luând cuvêntul, s'a încercat sĕ scótă pe bĕtrânul vulpoiu Coloman *Tisza*

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Larossossinier.

După *Stolle.*

(Urmare).

La óra hotărîtă Larossossinier se presentă punctual la umbra sicomorului lui Saladin. Nunciul credincios îl aștepta, preâmblându-se în sus și 'n jos. Inima profesorului bătea cu putere. El căuta prin gesticulațiunĭ, articulând vre-o câte-va cuvinte arabe, sĕ facă a fi recunoscut, însĕ servitórea nu voia sĕ scie nimic de sosirea lui. După multă chibsuință, Larossossinier îșĭ aduse aminte de Selam, pe care 'i-l întinse aprópe sub nasul servitórei. Ea îl privì cu atențiune, îl recunoscù 'i-l predete îndĕrĕt și-i făcù semn, sĕ-o urmeze.

După multe cotiturĭ prin strădĭ și ulicióre, Larossossinier ajunse înaintea unui palat închis jur împrejur cu ziduri. Se deschide o ușiță, și Fellah îl prinse de mână trăgêndu-l după sine înlăuntrul haremului. Era o întunecélă mare, o liniște ca și în mormênturĭ. Numai pașii lor ușorĭ și sunetul lugubru, ce-l făceau piciórele lor lovind petrile, ce steteau în cale, rĕsunau atât de trist, încât bietul profesor își pierduse aprópe tot curagiul.

Acéstă descuragiare 'i-se mărea și prin aceea, că conducĕtorul sĕu nu vorbea nimic, deși el în fiă-care moment îl grămădea cu întrebărĭ. Ceea-ce totușĭ făcea conducĕtorul, erau unele semne, prin carĭ 'i-se impunea tăcere, și acésta nu era tocmai plăcut. Deși acest drum era fórte periculos — era un ambit îngrămădit de ruine îngropate în întunerecul uitărei — totușĭ servitórea îl conduse cu atâta dibàciă, încât n'ar fi putut cârti nimic în contră.

Eșind din acest coridor, o panoramă încântătóre li-se deschise înaintea ochilor. O lună plină învĕluià în raḑele-i aurii cele mai frumóse plantațiunĭ orientale; mirosul aromatic a mii de floricele înbalsama aerul, din dapărtare se auḑiau cântărĭ din mandoline, un amestec de plăcere, iubire, o simțire idilică ii traversa corpul. Era o frumsețĕ, un Eldorado, de care numai la Mohamedanĭ mai poțĭ afla.

Inima simțitóre a profesorului era sĕ erumpă în esclamărĭ de admirare, dér servitórea îl făcù atent, că o mișcare nesocotită îl va costa mórte.

Larossossinier, sub impresiunea acestui moment de deliciu sufletesc și acestei suprimărĭ tiranice compătimindu-șĭ posiția urmà tăcut servitórea, dér nu era nesimțitor la cele ce vedea.

Florile esalau parfum îmbĕtător. Prin tufișurĭ o mulțime de licuricĭ străluceau ca nisce stele de aur; o lumină auriă, o bóre lină molatică străbătea prin frunḑișul argintiu; la acésta se mai adăugà murmurul tainic a o mulțime de fântânĭ săritóre, ai căror picurĭ multi-colorĭ cădeau ca diamanțĭ la pămênt.

De-odată apărù prin frunḑișul plantațiunilor lucirea unei clădirĭ de marmură Era un palat, la a căruia privire învĕțatul îșĭ uità de frumsețile lumei, și cugetele sale seriόse îșĭ luară din nou cursul lor, confundându-se în hipotesele sale scientifice, că óre cărui secol al vechimei aparțin colónele aceste de marmoră. A admira frumsețea lor architectonică nicĭ nu-i trecea prin minte. Nemulțumit cu hipotesele, îșĭ gândia: „Intr'adevĕr sunt de compătimit! Cum nu, când din gura acestei amfibii fără suflet nu pot scóte un cuvênt! Cum de se numesc astfel de pescĭ muțĭ ca călăuze? Décă ar fi vociferat numai vre-o câte-va cuvinte, póte că așĭ fi aflat date interesante pentru înmulțirea sciințeі."

Vĕḑù și unele heroglife arabe, pe carĭ voia sĕ le studieze, dér călăuza îl trase repede după sine. Larossossinier devenì furios și era aprópe sĕ isbucnéscă, când de-odată servitórea dispărù, și în locul ei se iviră doi Negri îmbrăcațĭ pe jumĕtate. Ușurat, că a scăpat de acéstă conducĕtóre, în adevĕr molestătóre pentru scrutările sale, îșĭ încercà din nou norocul cu aceștĭ însoțitorĭ, punêndu-le următórele întrebărĭ:

— „Unde mĕ ducețĭ, amicii mei?"

Aceștia tăcură, ca și când și-ar fi perdut vocea.

— „Sunteţĭ surḑĭ?" strigà Larossossinier în desperare.

— „Nu suntem!" rĕspunse unul dintre Negri.

— „Apoi pentru ce nu vorbițĭ?"

— „Nu vrem!"

de sub acusațiunea, că în dietă a apěrat neconfesionalitatea, ér la Clușiu a făcut atențĭ pe coreligionarii sěi la acest pericul. Au vorbit *Kiss* István și *Hermann* Otto, după care făcêndu-se votarea, parlamentul *a primit tóte amandamentele aduse la acest proiect de camera magnaților.* A urmat apoi desbaterea asupra budgetului.

Ságh Gyula arată pe larg, cum guvernul actual și partida lui cred, că ei sunt cei dintâiu pe pămênt și că susținerea lor la putere ar fi un principiu de viéță pentru stat; interesele adevěrate ale statului, dreptatea și onestitatea politică sunt numai lucrurĭ de a doua mână. Séu déră este liberalism *a fura dreptul de alegere a sute de mii de alegětorĭ?* Guvernul a luat în programul sěu pacificarea, însě nu s'a apucat de acéstă operă nicĭ cu sinceritate, nicĭ cu cuget curat, căcĭ s'a pus în calea alegětorilor cu baionetele gendarmiior și ale miliției. Se pronunță apoi pe larg despre conflictul dintre agrarĭ și mercantilĭ, din care se vor nasce lupte fórte marĭ, cu tóte-că guvernul îșĭ închide ochii înzădar. Activitatea guvernului o caracteriséză forța brutală, dreptul pumnului, sporirea greutăților statului. Décă guvernul va face alegerile viitóre prin esercitarea forței, de care a dat dovedĭ până acum, atuncĭ cel mai puțin *va face din țéra acésta teatrul unei revoluțiunĭ*, și în multe locurĭ pămêntul patriei va fi acoperit cu sânge, spre rușinea unui stat de drept. Acésta s'o ia spre seriósă chibzuire guvernul și partida lui. Nu primesce budgetul.

Ședința dela 9 Noemvre.

Molnár Jozsef a ținut un lung discurs asupra budgetului, ocupându-se cu cestiunĭ financiare și agrare.

Ministrul **Perczel** s'a ocupat cu vorbirea din ședința dela 7 l. c. a lui Szapáry. El combătù esceptiunile acestuia și a recomandat oposiției pacea bisericéscă-politică. Pe episcopĭ „i-a măgulit, preoțimea subalternă a certat'o, a respins ideia revisuirei, a promis autonomia catolică și congrua, dér n'a spus nicĭ când va face-o, nicĭ cum va face-o. Dela politica bisericéscă s'a întors la alegerĭ și la alcătuirea falsă a listelor electorale, dând o statistică interesantă asupra numěrului alegětorilor din trecut și present; a recunoscut însě și ministrul, că numěrul alegětorilor din anul acesta este cu *8000 mai puțin*, ca în anul precedent. A vorbit apoi despre reforma administrației, dând o palidă schiță asupra planului, cum gândesce el, că s'ar puté realisa acéstă reforma. Către finea vorbirei a dat un respuns contelui Szapáry, declarând, că guvernul n'are intenția de a începe o nouă formațiune de partidă, dér décă lui Szapáry îi trebue guvern tare și partidă guvernamentală puternică, atuncĭ sě se alăture la el.

Contele **Szapáry** a rěspuns lui Perczel, că în privința scopului nu esistă deosebire între ei, în spirit și în modul de procedere însě da. Nu e cestiunea aicĭ, cum sě se facă pactul, ci că ce sě fiă în pact. Principalul lucru nu stă în aceea, ca guvernul sě aibă mare majoritate, ci ca la spatele lui sě stea o partidă puternică și un parlament capabil de acțiune politică. Din motivul acesta el doresce fusiunea și nu retrage nimic din aceea, că la fusiune sě ia parte și partida „națională“ (apponyistă), deși în programul lui nu sunt câte-va din pretensiunile acesteia.

Babo Emil polemiséză cu ministrul de interne, criticând mai ales stările publice. Țéra, dise el, e guvernată prin influință fișpănéscă, prepotență guvernamentală și siluire, ér nu prin puterea legilor. Acésta se numesce politică mare. Décă dicem, că notarii comunalĭ jăfuesc poporul, că listele electorale sunt falsificate la poruncă, și fișpanii nu numai se opun, ci îndémnă pe funcționarĭ sě severșéscă acestea, atuncĭ ni-se rěspunde, că tóte se fac din puncte de vedere naționale și *față de naționalitățĭ.* Nu primesce budgetul.

Au urmat interpelările. *Polonyi* interpeléză în afacerea ordinațiunei date de ministrul de rěsboiŭ cu privire la căsětoria militarilor, ér *Pázmándy* în cestiunea influințărei guvernului maghiar privitóre la neîntărirea lui Dr. Lueger de primar al Vienei. La ordinea dilei n'a ajuns, decât interpelația lui Polonyi. Discuțiunea s'a amânat pe ședința viitóre, și de aceea trecem și noi peste ea la ordinea dilei.

— „Pentru ce nu vrețĭ?“

— „Nu vrém sě ne pierdem capul“.

— „Proștilor“, dise profesorul ridênd, „cu mine putețĭ vorbi încet, că voiu fi mulțămitor. Acum spunețĭ unde mě ducețĭ?

— „In baiă!“

— „Ce? în baiă?“ strigă Larossossinier înspăimêntat, voind a-se opri, dér nu putù, fiind-că cei doi conducětorĭ îl trăgeau înainte. „Nu scițĭ voi, că pentru un Europén nimic nu este mai periculos, decât sě se scalde când e lună plină?..... Póte răci de mórte“.

— „Nu-țĭ ajută nimic“.

— „Dér eu nu vréu sě mě scald“.

— „Trebue“.

— „Vréu sě sciu, că cine mě póte sili la asta?“

— „Sultana“.

— „Sultana nu póte pretinde lucrurĭ imposibile dela un Europén“.

— „Trebue sě-țĭ placă, décă vréi sě fi îmbrățișat.

— „Imbrățișat? Nu voiŭ s'o îmbrățișez!“

(Va urma.)

Procesul studenților croațĭ.

După cum am amintit, alaltă-erĭ s'a început în Agram pertractarea în procesul intentat studenților universitarĭ croațĭ pentru *arderea stégului maghiar.*

Rapórtele telegrafice din Agram comunică următórele amĕnunte asupra celor întêmplate în prima di de pertractare:

Inainte de începerea pertractărei cei 52 de acusațĭ pășiră în sala de pertractare, surîdênd și avênd fiă-care în butonieră câte-o garófă roșiă, flórea partidei drepte croate. Indată se iscă o viuă conversare între tinerĭ și între publicul adunat, constătător în majoritate din dame, carĭ aruncau necontenit florĭ asupra acusaților.

La 9 óre se începù pertractarea. Ca apěrătorĭ figuréză 9 advocațĭ. Dintre acusațĭ 5 sunt Dalmatinĭ, 3 Bosniacĭ, 1 Istrian, ér ceilalțĭ sunt din Croația și Slavonia; cu privire la religiune 3 sunt israelițĭ, 2 greco-orientalĭ, 1 mohamedan, ceilalțĭ catolicĭ.

Toțĭ acusații observară o atitudine consciă și sigură, și vorbesc cu mult umor, pentru ceea ce presedintele adese-orĭ îi dojenesce. Mai cutezător se pórtă acusatul *Radicĭ*, care la întrebarea președintelui, că décă a mai fost vre-odată pedepsit, séu nu, rěspunse, că: „Da, nu stau acuma de prima-dată înaintea judecătoriei, și sper, că nicĭ de ultima dată!“ Radicĭ e un tînĕr însuflețit, aprópe fanatic, și fórte talentat, așa încât produce chiar și la judĭ uimire prin cunoscințele sale juridice. Pe procurorul, care șede aprópe de el, il tachinéză necontenit, așa că e nevoit adese-orĭ sě céră scutul președintelui.

Este caracteristică solidaritatea, pe care acusații o declară fără nicĭ o reservă și fără nicĭ o înfrumsețare a faptelor. Fiă-care spune clar și deschis, că a fost de față la arderea stégului și că a lucrat din deplină convingere, deóre-ce *steagul maghiar n'are nicĭ un drept in Croația*, și că fapta lor trebue privită ca un protest contra restrîngerei independenței Croației.

Este lucru curios însě, că în rapórtele diarelor maghiare se afirmă, că cu tóte acestea acusații *resping învinuirea, că ei ar urî Ungaria și națiunea maghiară*, ci din contră *o admiră* pentru nisuințele ei liberale (??). Nu se póte încă sigur sci întru cât este adevěrată séu nu acéstă afirmare a raportorilor maghiarĭ.

Cel mai însemnat moment al pertractărei din diua întâiu a fost, după cum se dice, declararea unanimă a acusaților, că rectorul universității, *Spevec, a dat óre-care impuls la demonstrațiunĭ* prin aceea, că înainte de sosirea monarchului el le dise studenților adunațĭ, că n'are din parte-i nimic în contră, décă studenții *vor face demonstrațiunĭ câte le va plăcé*, însě afară de universitate și unde nu va fi present Majestatea Sa. Ba unii dintre studențĭ afirmă, că rectorul ar fi dis chiar și cuvintele următóre: „*De mine putețĭ sě-l scărmănațĭ chiar și pe ministrul-președinte Banffy*, numai nu în presența monarchului“.

Apěrătorul *Ruzicĭ* pretinse sě fiă citat ca martor și rectorul universității. Prin acésta ar câștiga cestiunea în caracterul ei politic, deóre-ce Spevec, ca vicepreședinte al dietei croate, este un membru de frunte al partidei naționale.

Continuarea pertractărei s'a fixat pe erĭ, Marțĭ.

Afacerea Lueger în parlament.

Vinerea trecută s'a discutat în camera austriacă cestiunea neaprobărei lui Lueger ca primar al Vienei. Discusiunea, pe care în reasumat o publicasem în numěrul „Gazetei“ de Duminecă, a fost înfocată și fórte interesantă.

Mai întâiŭ a adresat Dr. *Steinwender* o interpelațiă către ministru-președinte întrebându-l, carĭ au fost motivele, ce l'au îndemnat sě propună neaprobarea lui Lueger ca primar.

Deputații *Hauck*, *Döt* și soțĭ cer dela ministru-președinte deslușirĭ cu privire la purtarea anticonstituțională a guvernatorului Austriei de jos, care a dis către Lueger, că consideră pe primar ca pe un șef districtual, și a cerut dela el sě-șĭ depună mandatul de deputat, décă vré sě fiă numit primar.

Deputatul *Pattay* și soțĭ propun următórea moțiune de urgență:

Guvernul ces. reg. este provocat de a arăta motivele ce l'a îndemnat de-a propune Majestății Sale Impěratului ca sě nu confirme alegerea lui Carol Lueger ca primar al Vienei.

Ministrul președinte, contele *Badeni*, declară mai întâi, că nu s'a pus nicĭ din partea guvernului, nicĭ din partea guvernatorului asemenĭ condițiunĭ lui Lueger (viue reprobărĭ din partea antisemiților. Deputatul prinț *Liechtenstein: Asta e o minciună!* Sgomot). Adevěrat este numai, că guvernatorul Austriei de jos l'a întrebat pe Lueger, décă și în cas când ar fi aprobat ca primar voesce sě-șĭ păstreze mandatul de deputat (rîsete la antisemițĭ) cât pentru mine i-am spus lui Lueger, că păstrarea séu renunțarea la mandatul de deputat e irelevantă pentru cestiunea aprobărei lui (Dr. Lueger, așa este!)

Cu privire la moțiunea de urgență a deput. Pattai, declară contele Badeni, că guvernul pentru pasul, ce l'a făcut și care cade în sfera esecutivei sale *nu este nimĕnui responsabil, decât Majestății Sale Impěratului* (Reprobărĭ din partea antisemiților și a Cehilor tinerĭ). Procederea guvernului a fost motivată formal, dér și în privința materială. După părerea guvernului și după rațiunea legei nu se póte considera votul majorității *îndată ce este îndoială*, că administrația reședinței, cu o poporațiune de $1^1/_4$ milióne, va fi condusă strict obiectiv și liberă de orĭ ce tendință agitatorică, care sě țină sémă de tóte clasele poporațiunei și sě corěspundă pe deplin autorității. Acestea sunt motivele, de carĭ s'a condus guvernul. Guvernul a procedat liber și de sine stătător și respinge insinuarea, ca și când ar fi cedat unei *presiunĭ a guvernului unguresc* (rîsete pe băncile antisemiților) séu presiunei uneia din partidele camerei. O ast-fel de insinuare este un atac asupra onórei statului pe care îl representăm noi aicĭ. In fine cere respingerea moțiunii lui Pattai.

Dr. Pattai îșĭ motivéză moțiunea dicênd, că marea iritațiune, ce a provocat'o měsura contra lui Lueger în Viena și afară din Viena, a făcut'o necesară. In diua când s'a publicat neaprobarea, este sciut, că miliției i-s'au împărțit patróne cu glónțe. (Strigăte: Audițĭ, audițĭ! Pfui!) Asemenea e cunoscut, că în acea di oficiile telegrafice n'au trimes în provinciă depeșele privitóre la scirea neaprobării. Guvernul a fost déră în clar despre nepopularitatea měsurii sale.

Combate apoi părerea contelui Badeni, că décă o měsură esecutivă nu s'ar puté supune criticei camerei, atuncĭ ar deveni ilusoriu dreptul de control al camerei. Principiile constituționale îndatoresc pe guvern de a rěspunde. *Nu e cineva ministru responsabil pentru aceea ca sě pótă da corónei sfaturĭ neresponsabile* (Aplause îndelungate și sgomotóse, la antisemițĭ și pe galeriă. Președintele admoniéză galeria ca sě fiă liniștită amenințându-o, că décă s'ar repeta sgomotul, va da ordin ca galeria sě fiă deșertată).

Deputatul *Dr. Pattai*: Am făcut moțiunea, ca sě dau ocasiune guvernului sě-șĭ motiveze mai bine procederea. Căcĭ e învederat, că nu merge sě împedecĭ de-a deveni primar pe un om, care e nemaculat, al căruia talent însěmnat e recunoscut, și care este ales de patru din cinci părțĭ ai alegětorilor Vienei, numai așa, pentru-că se dice, că nu-l țin destul de apt pentru acest post. Nu se póte nega, că aicĭ nu s'a tractat în adevěr de alta, decât *de-a avé considerațiă față cu Ungaria mânată de Jidovĭ.* (Aplause sgomotóse). Acuma vor sě mérgă și la noi pe aceeașĭ cărare propastiósă, pe care s'au pornit lucrurile în partea de dincolo a monarchiei prin continua îngăduire față cu aceste elemente... Noi însě nu vom lăsa sě fim înfricațĭ, căcĭ suntem bărbațĭ. Nu trăim din politică, ci pentru principiile nóstre. Rog sě se priméscă urgența moțiunei mele. (Vii aplause).

Partea a doua a discusiunei vom aduce-o în numěrul viitor.

SCIRILE DILEI.

— 2 (14) Noemvre.

Contra lui Kossuth. Francisc Kossuth promisese nu de mult, că va visita orașul Mezötur și el se și anunță pe diua de 17 c. In urma acésta făcù óre-cine propunere în adunarea generală orășenéscă, ca orașul Mezötur sě-l priméscă pe Kossuth în mod festiv, și sě-l privéscă ca pe óspele sěu. După o desbatere lungă propunerea acésta fù respinsă cu 32 contra 8 voturĭ. Se mai anunță apoi încă și un alt cas de demonstrațiune contra „pretendentului“. Francisc Kossuth sosì adecă în 10 c., însoțit de mai mulțĭ deputațĭ, la Orosháza. Vorbirile lui Kossuth și ale soților sěi n'au produs nicĭ un efect asupra publicului, care nicĭ câtușĭ de puțin nu s'a însuflețit. In decursul vorbirei ținute de Kossuth se audiau strigăte de: „Sě tră̆éscă socialismul!“ „Suntem flămândĭ!“ ér pe multe case, între carĭ și pe casa comunală, s'au aflat afișate placate social-democrate, indreptate contra lui Kossuth.

—o—

A dóua primăvéră. Se anunță din Nordul Ungariei, că pe acolo e un timp fórte plăcut, dilele sunt fórte frumóse ca cele de primăvéră, așa încât chiar și florile s'au tredit de radele plăcute ale sórelui. Se dice, că chiar și pe *Tatra* cea înaltă, zăpada, care a picat prin 6 Octomvre și mai încóce, a început a sě topi, așa încât locuitorii de acolo speră, că peste o lună la ei nu va mai fi iérnă. Frigul a încetat, zăpada se topesce de pe délurĭ, suflă vênturĭ calde, încât pădurile și florile câmpului încep sě înfloréscă. Ómenii bětrânĭ îșĭ dau părerea, că în anul acesta nu vor mai avea iérnă, ci va rěmânea tot primăvéră.

—o—

Băile de abur ale Eforiei șcólelor române din loc, din causa reparaturilor, nu vor fi deschise nicĭ mâne.

—o—

Concert de cimbal va arangia d-șóra Irena Fehér astădĭ și mâne séra în restaurantul Fleischer (Sorea). Intrare liberă. Inceputul la $7^1/_2$ óre.

Alegerile în municipii.

In Nr. 231 al „Gazetei“ am publicat lista membrilor românĭ ai congregațiunei comitatului Hunedórei, unde sunt 31 viriliștĭ și 41 aleșĭ. Mandatul espirase pentru 52 membri românĭ. La alegerile de acum Românii au câștigat *în locul celor 52*

mandate, ce espiraseră, alte 57 mandate, va sĕ ḑică *cu 5 mandate mai mult.*

Despre resultatul alegerilor sĕvêrşite în 10 Noemvre primim următorul raport:

Românĭ au fost aleşĭ:

1. *La Petroşenĭ:* 1) Basiliu Socol paroch. 2) Isidor Saturn 3) Ioan Todora, proprietarĭ.

2. *La Puiu:* 4) Sigismund Vladislavu, 5) Petru Ungur. 6) Ioan Bora.

3. *La Salaşul de sus:* 7) Ioan Chira a lui Antonie. 8) Ioan Chira a lui Lascu.

4. *La Pesceana*: Nicĭ un Român.

5. *La Haţeg*: 9) Ioan Munteanu.

6. *La Răcăsdia*: 10) Saba Borha, protopretore. 11) Teofil Tulea, not. cerc.

7. *La Hunedóra*: 12) Mihaiu Rimbaşiu jun. 13) Neculae Munteanu. 14) Nicolae Dima.

8) *La Deva*: Nicĭ un Român.

9) *La Pestişiu*: Nicĭ un Român.

10) *La Dobra*: 15) Aron Munteanu. 16) Dr. Laurenţiu Petric, med. de cerc. 17) Ioan Morariu, not. de cerc. 18) Avram S. Pĕcurariu, adm. protop. 19) George Opreanu, paroch.

11. *La Ilia Mureşiană*: 20) Ioan Budoiu, paroch. 21) Romul Iacob, paroch. 22) Avram P. Pĕcurariu, protopop. 23) Ales. Petroviciu neguţător.

12) *La Rapoltu*: 24) Petru Robotinu, not. cerc. 25) Simion Filimon, paroch.

13. *La Geledinţĭ*: 26) Dionisie Popoviciu, not. cerc.

14. *La Romos*: 27) Laurian Berceanu, funcţionar de bancă. 28) Iosif Dumitru, not. 29) Petru Andreiu, paroch. 30) Dr. Alesandru S. Hosszu, advocat. 31) Nicolae Mihailă, paroch.

15. *La Orăştiă*: 32) Ioan Lazaroiu, neguţător. 33) Aurel Popoviciu Barcianu, proprietar.

16. *La Brad*: 34) Vasile Demianu, protop. 35) Ioan German, prof. 36) Augustin Oniţiu, not. cerc. 37) Simion Ardeu 38) Dr. Paul Oprişa, prof.

17. *La Băiţa*: 39) Simion Băcilă, paroch. 40) Ioan Roman, preot. 41) Lazar Perian, 42) Demetriu Moldovan, adj. de not. 43) Petru Perian. 44) George Dragan, paroch. 45) Ioan Fugata. 46) Ales. Moldovan, propriet. 47) Fovie Perianu. 48) Nic. Pop.

18. *La Vaţia*: 49) Ales. Petrescu, propr. 50) Ioan Incău not. cerc. 51) Ioan Lesingu, econom. 52) David Dan. 53) Iosif Betea jun.

19. *Baia de Criş*: 54) Dionisie Sida, not. cerc. 55) Ioan Giurca. 56) Tobias Mihailoviciu şi 57) Ioan Micluţa, paroch.

Aceştia sunt aleşĭ până la anul 1901.

România agricolă.

IX. Mocanii.

Sĕ trecem la acea classă de ómenĭ, carĭ prin bogăţiile ei, prin asociaţiunile şi modurile de câştig, prin vieţuirea ei în douĕ ţĕrĭ, atrasese de timpuriu atenţiunea şi admiraţiunea strĕinilor asupra ei, şi era unul din popórele cele mai curióse din Orientul Europei, — Mocanii. Sĕ vedem pe acei Mocanĭ-carĭ ca marĭ cultivatorĭ de vite şi ca peregrinĭ în diferite ţĕrĭ, bucurându-se pretutindenea de marĭ scu, tirĭ şi favorurĭ, după folósele reale, ce ei aduceau fiă-cărei ţerĭ, în traficul internaţional de producte, — sĕ-i vedem, ce au fost şi ce sunt astăḑĭ.

Vom începe cu autorii strĕinĭ mai vechĭ. Astfel preotul Lucas I. Marienburg în ·Geografia marelui principat al Ardélului (I pag. 34) ḑice: „Ich kenne *gemeine Walachen* in den sogenannten Sieben Dörfern bei Kronstadt, die Schatheerden von mehreren tausend Schafen besitzen“, („Cunosc Valahĭ de rênd în aşa numitele Săcele de lângă Braşov, carĭ posed turme de câte mai multe mii de oi), ér Sulzer ne spune, că în anii 1780—1781 au iernat peste 500,000 oi în Valachia, ér în anul 1772 au plătit contribuţiunea după 591, 210 oi, deşi oile ţigăi nu erau supuse la birurĭ.

Pe acele timpurĭ nu numai oile, dér şi un mare numĕr de vite cornute şi cai erau în posesiunea Mocanilor. Mocanii cu cireḑile şi hergheliile lor, de mii de capete, ce le aduceau în fiă-care an din principate, hotărau preţurile vitelor în bêlciurile marĭ de ţeră dela Braşov, Sibiiu, Cluşiu, Arad, Timişóra, Seghedin, Dobriţin etc. Modul de a prinde caii şirepĭ cu arcanul, era un obiceiu particular al lor; şi dela ei l'au luat Ungurii.

Dér sĕ lăsăm pe înşişĭ Mocanii sĕ vorbéscă şi sĕ spună despre averile şi bună-starea lor materială. Unul dintre ei, anume Tipei, ḑice într'o broşură textual următórele: „la leatu 1840 avea unul dintre Secelenĭ, anume Cosma Purcăria, 800 iepe la herghelie, cea mai bună rassă de 15 pumnĭ; apoi avea Radul Ţiţei herghelie, şi Paraipan tot asemenea, Neculaie Popa Şoricĭ 300; fiiul sĕu Sandu Popa Şoricĭ, la Borduşanĭ pe Borcea arendaş, şi astăḑĭ mai are încă rassă bună“ etc. Toţĭ vorbesc despre Niţă Muscalu, care ajunsese cu numĕrul cailor din herghelie peste 900, şi diminéţa şi séra se ruga cu nevastă-sa cătră Dumneḑeu cu cuvintele: — „O miiă, Dómne, o miiă!“ — voiau sĕ atingă numĕrul cailor de o miiă.

Decĭ sute de capete de cai, mai multe sute de vite cornute, 2—5, 10—20 mii de oi, — acestea erau averea fruntaşilor şi bogătaşilor între Mocanii secelenĭ. Erau între ei nu numai ómenĭ cu averĭ însemnate, dér şi cu o esperienţă îndelungată, transmisă din moşĭ şi strămoşĭ — era şi la dênşii ceea ce ḑic prusiacii veritabilĭ despre sine: „In Ostpreussen ist ein jeder ob Vornehm oder Gering mit dem Halfter in der Hand geboren“ — adecă fiă-care este născut cu frêul în mână.

Ce sunt însĕ astăḑĭ Mocanii?

Am afirmat mai sus, că ei s'au împărţit în doue grupurĭ: în Mocanii boeriţĭ, pe carĭ i-am numit *Mocanii baronĭ*; aceştia fac pe aristocraţii, şi alţii, carĭ s'au întors din Dobrogea cu bâtele înapoi, în urma pierderilor avute din causa Carciagului.

In loc de a desvolta meseria părintéscă, în care ei aveau bune esperienţe şi un material ales în cireḑile şi turmele lor, şi în loc de-ale perfecţiona pe basa împărţirei muncei şi a spiritului de asociaţiune şi progres al timpului modern — ei le-au părăsit şi negligeat în mare parte, şi s'au aruncat în arênḑĭ de moşii şi în agricultura mare de aci, — şi acésta li-a fost peirea lor ca individualitate, şi ca categoiă deosebită de ómenĭ. In lucs şi politică ei au căutat sĕ imiteze şi concureze cu marii proprietarĭ şi cu familiile aristocratice d'aci, şi prin aceea şĭ-au mâncat mare parte din averile câştigate de părinţĭ.

(Va urma)

Din Bucovina.

— Noemvre 1895.

(Urmare).

O încurcătură grozavă. Nu scii de unde sĕ începĭ şi încătrău sĕ apucĭ, ca sĕ scoţĭ ceva la capĕt cu tipografia archidiecesană. Din tóte însĕ reesă una şi bună, că adecă fundatorii şi adăugĕtorii au aruncat banii lor în baltă, şi cel hâtru manipuléză şi-şĭ rîde de prostimea lor, căcĭ nu-i cer nicĭ o socotélă, ba ceva mai mult: se tem a-i cere cont, ca sĕ nu se strice cu dênsul. Asta-i causa, că de 12 anĭ trecuţĭ stă tipografia, şi n'a adus nicĭ un folos, nu şi-a împlinit menirea, scopul ei, care este: „ca pe de-o parte sĕ se facă cu putinţă imprimarea şi edarea eftină de scrierĭ şi opurĭ teologice, de cărţĭ de religiune şi de rugăciunĭ, de cărţĭ bisericescĭ de confesiunea ortodox-orientală, precum şi de scrierĭ musicale cu tipurĭ de note, *de foi periodice literare şi de scrieri populare religióse-morale, patriotice şi instructive,* ér pe de altă parte sĕ se esecuteze şi edea eftin icóne de sânţĭ după ritul oriental“. Aşa sună pasagiul VI din uricul de fondare.

Va sĕ ḑică statutul ḑice: „sĕ se facă după putinţă imprimarea şi edarea eftină“. Dér întrebaţĭ pe tótă lumea, este óre eftin, când plătescĭ „Candela“, un ḑiar eclesiastic, care apare de 12 orĭ pe an, cu patru fl., ceea ce face $33^{1}/_{12}$ cr. o broşurică? Şi apoi ţi-o impune cu de-asila, sĕ o primescĭ, şi nu te întrébă, décă vréi sĕ o abonezĭ, séu nu. S'a întêmplat de multe-orĭ, că absolvând unii seminariştĭ studiul cu 1 August, s'au însurat în acel an, şi la finea anului orĭ au avut post de cooperator, orĭ nu, s'au pomenit cu-o somaţiune, că au a plăti 4 fl. pentru „Candelă“. De-aicĭ vine, că mai toţĭ preoţii sunt în restanţă cu plata „Candelei“, pentru-că li-a trimis, orĭ vréu orĭ nu, ér décă nu plătesc, îi someză şi-i ameninţă, că le va pune secuestru pe salar. Mai dihaiŭ decât „Toderaş, — croitorul pentru straie. Când s'ar face abonamentele după plac, atuncĭ n'ar avé „Candela“ datoriă la tipografiă, administrarea ei n'ar căuta atâtea parale şi 'n „Candelă“, când ai căta, ai afla unt de lemn de cel fin, mir bine mirositor şi de viéţă dătător. Şi atuncia fiă-care s'ar îndesa s'o aboneze, ca sĕ-i lumineze „Candela“ în întunereç; aşa însĕ, cum îi acuma, nemeresc păstorii şi fără de dênsa, — dér de plătit trebue.

In timpul din urmă s'au tipărit şi câte-va opurĭ teologice cu preţ de 5 fl. esemplarul. Când auḑĭ 5 fl., cu multă sfiélă deschiḑĭ cartea, sĕ veḑĭ înţelepciunea din ea, — şi afli o limbă pocită, care se vorbia cu 50 de anĭ în urmă, plus o materiă nearangiată şi nedeplin espusă. — Şi cum nu vor fi aşa, căcĭ unele opurĭ sunt prelegerile fostului profesor de teologiă la institutul teologic, carĭ trebue măcinate pe móra unui morar de profesiă şi nu de cătră unul, care nu-i specialist. Relativ la aceste tipăriturĭ, aşĭ avé de spus ceea ce póte unora va fi cunoscut. Era adecă aceste opurĭ de dogmatică sĕ se tipăréscă încă pe timpul autorului, şi mi-se pare, că s'a întrebat, de nu cumva s'au trimis la Sibiiu, ca sĕ le censureze sujetul espus în privinţa limbei. Şi s'a rĕspuns dela Sibiiu: „miedul ar fi bun, dér este învĕlit într'o cójă grea de mistuit“. Şi au rĕmas aceste prelegerĭ aruncate, până ce au devenit ḑestre şi au vĕḑut şi ele lumina lumii.

Opurĭ teologice se mai pot tipări în tipografiă, şi cine scie de nu vom auḑi aḑĭ mâne, că se vor trimite pe la parochii nisce cărţĭ teologice, tipărite pe banii, ce s'au încuviinţat de cătră guvern, dér încă nicĭ aḑĭ nicĭ un parochial n'a primit nimic. Se ḑice, că au la disposiţiă un vrav mare de manuscripte vechĭ, róse de şórecĭ, şi comisia nu scie, care parte din înţelepciune au ros'o şórecii, şi de aceea nu o póte întregi, ér şórecii nu vréu sĕ le spună. Alţii spun, că 'n Consistoriu sĕ fiă o mulţime de cărţĭ vechĭ, carĭ pentru vechitatea lor ar fi bune abia acuma de dat bibliotecelor parochiale, căcĭ cu 30—50 anĭ în urmă, când s'au tipărit, nimenea, nicĭ chiar autorul lor, nu scia sĕ le descósă, aşa erau scrise de înţelepţesce.

Apoi cu tóte că teologii din ḑiua de aḑĭ, adecă seminariştii, nu mai sciu ceti buchele cele vechĭ, totuşĭ consistoriul, fiind de *calupul* — cum ḑicea Silvestru — cel vechiu, nu se póte despărţi de ele, şi nu admite sĕ se tipăréscă cărţĭ bisericescĭ cu litere latine, cu tóte că multe din protopresviteriatele mai luminate au cerut acésta de repeţite-orĭ, — şi a rĕmas, că cererea sĕ le fiă împlinită la — *s.-tul „Aştéptă“.*

(Va urma).

Atragem atenţiunea binevoitóre a publicului român asupra următorului apel al societăţii „Petru Maior“ din Budapesta, care pentru tinerimea română din acéstă capitală este aḑĭ singurul focular de cultură naţională:

Apel.

Societatea de lectură „Petru Maior“ din Budapesta a fost şi este şi astăḑĭ pentru tinerimea română un puternic mijloc pentru cultivarea simţului de colegialitate şi dobêndirea de cunoscinţe din literatura română. Trei-ḑecĭ şi trei de anĭ necontenit a fost activă şi şi-a adus fructele sale acéstă societate. Ea a fost însĕ tot-déuna cu marĭ jertfe susţinută, aşa încât capitalul material, care asigură esistenţa unei atarĭ instituţiunĭ culturale, nicĭ astăḑĭ încă nu póte face posibil membrilor acestei societăţĭ, ca ei sĕ satisfacă postulatelor, ce pe de o parte înşi-şĭ, pe de altă parte însĕ lumea românéscă le impune.

Biblioteca societăţii este relativ sĕracă şi necorĕspunḑĕtóre, localul ei ofere membrilor puţine favorurĭ, de tot puţine comodităţĭ. Cunoscut este însĕ, cu câtă abnegaţiune se susţine tinerimea la universitate ea pe sine, aşa, încât ea tare puţin póte contribuì la îmbunĕtăţirea stării materiale a acestei societăţĭ. Anul acesta însĕ, impetuos ca nicĭ-odată, reclamă o îmbunĕtăţire materială, urcându-i-se societăţii considerabil esigenţele în urma stărilor provocate de incidentul cunoscutului „Milleniu“.

Subscrişii decĭ, la însărcinarea societăţii, adresăm căldurósă rugare onoratului public român, ca sĕ binevoéscă a-şĭ îndrepta atenţiunea asupra acestui focular cultural, care *necondiţionat trebue menţinut,* şi sĕ contribue cu un ajutor material după posibilitate, dobêndindu-şĭ ast-fel iubirea şi alipirea tinerimii, a unei generaţii întregĭ, ér pe de altă parte făcênd tinerimii posibil de a resolva problemele, ce întemeietorii societăţii nóstre cu nobile intenţii şi-au prefipt.

Spre scopul acesta lansăm liste de colectare şi ne permitem a ruga pe toţĭ binevoitorii colectanţĭ, ca, retrimiţêndu-ni-le, sĕ binevoéscă a-le adresa *„Societăţii de lectură „Petru Maior“ în Budapesta“*, (Zöldfa-utcza Nr. 43).

In speranţă, că glasului nostru rugător ascultare binevoitóre se va da, asigurăm poporul român de fiiesca nóstră iubire.

Budapesta, din şedinţa comitetului societăţii de lectură „Petru Maior“, ţinută în 23 Octomvre n. 1895.

Preşedinte:	Vice-preşedinte:
Drd. Florian Muntean,	*Ilarie Chendi*,
rigorosant în med.	stud. fil,

Secretar:
Victor Branisce,
stud. jur.

Sciri telegrafice.

Viena, 13 Noemvre. La alegerea de primar, ce s'a făcut aḑĭ, a *primit Lueger 92 de voturĭ*, liberalii au dat 45 bile albe. Dr. Lueger a daclarat, *că primesce alegerea.* In urma acésta căpitanul districtual *Friebeis a disolvat imediat consiliul comunal.*

DIVERSE.

Glume: *Medicul*: „Ai d-ta adese-orĭ junghiurĭ?“ — *Pacientul*: „Da, am tot felul de junghiurĭ“. — *Medicul*: „Şi de-odată cu junghiul ai şi sete mare?“ — *Pacientul*: „Da, ḑĕu! d-le doctor; te rog spune-o acésta şi nevestei mele, căcĭ ea nu-mĭ crede!“

*

Oficerul: „Eŭ v'am povestit de multe-orĭ despre virtuţile cele mai marĭ, ce le póte avé un soldat. Aşa-déră spune-mĭ, Nicolae, în ce stă adevĕrata virtute a unui soldat? — *Recrutul*: „In pasul militar!“

Literatură.

In tipografia „A. Mureşianu“ din Braşov a apărut: **Povestirĭ economice** despre grădinărit, economia câmpului, vierit şi pădurit, de *Ioan Georgescu.* O carte fórte folositóre pentru plugarĭ, scrisă în stil uşor de priceput. Cartea are 136 pag. şi costă 25 cr. De vênḑare la tipografia A. Mureşianu“ în Braşov, şi la librăria d-lui Nicolae Ciurcu, Braşov.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 12 Noemvre 1895.

Renta ung. de aur 4%	119.55
Renta de coróne ung. 4%	97.90
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	124.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	99.75
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	119.50
Bonurĭ rurale ungare 4%	96.10
Bonurĭ rurale croate-slavone	—.—
Imprum. ung. cu premii	156.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	139.75
Renta de hârtie austr.	99 10
Renta de argint austr.	99.10
Renta de aur austr.	119.—
Losurĭ din 1860	150.50
Acții de ale Băncei austro-ungară.	1018.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	431.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	368.75
Napoleondorĭ	9.61
Mărcĭ imperiale germane	59.10
London vista	120.90
Paris vista	48.—
Rente de corone austr. 4%	100.—
Note italiene	44.30

Cursul pieței Brașov.

Din 12 Noemvre 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.52	Vênd.	9.54
Argint român.	Cump.	9.45	Vênd.	9.50
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.55	Vênd.	9.58
Galbenĭ	Cump.	5.65	Vênd.	5.70
Ruble rusescĭ	Cump.	128.½	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10 78	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.70	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Anunciurĭ
(inserțiunĭ și reclame)

Suntŭ a se adresa subscrise, administrațiunii. In casul publicării unuĭ anunciu maĭ mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face maĭ de multe-orĭ.

Admi istr. „Gazeta Trans."

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașov.

Sosirea trenurilor în Brașov:

1. Dela Pesta la Brașov:

Tr. accelerat: — óre — m. diminéța.
Trenul de persóne: 8 óre diminéța.
Trenul accel.: 2 óre 9 min. după am.
Trenul mixt: 10 óre 25 minute séra.

2. Dela Bucurescĭ la Brașov:

Trenul accel: 2 óre 18 min. după am.
Trenul mixt: 5 óre 20 m. după amédĭ.
Trenul de persóne: 9 óre 8 minute séra.
Trenul accel.: — óre — minute séra.

3. Dela Zĕrnescĭ la Brașov: (Gara Bartolomeiu.)

Trenul mixt: 7 óre 36 min. diminéța.
Trenul mixt: 1 óră 29 min. după am.
Trenul mixt: 0 óre — min. séra.

4. Dela Ch.-Oșorheiu la Brașov.

Trenul de pers.: 8 óre 15 min. dimin.
Trenul de persóne: 1 óră 46 m. d. am.
Trenul mixt: 7 óre 12 min. séra.

5. Dela Sinaia la Brașov*)

Trenul de persóne 7 óre 40 m. dim.

Plecarea trenurilor din Braș.

1. Dela Brașov la Pesta

Trenul mixt: 5 óre 8 min. diminéța.
Trenul accel.: 2 óre 45 min. după am.
Trenul de persóne: 7 óre 43 min. séra.
Tr. accelerat: — óre — min. séra.

2. Dela Brașov la Bucurescĭ:

Trenul de pers.: 3 óre 55 min. dimin.
Tr. accelerat: — óre — m. dimin.
Trenul mixt: 11 óre înainte de amédĭ.
Trenul accel.: 2 óre 19 min. după am.

3. Dela Brașov la Zĕrnescĭ. (Gara Bartolomeiu)

Trenul mixt: 8 óre 35 min. diminéța.
„ „ 4 „ 55 m. după am.
Trenul mixt: 0 óre — min. séra.

4. Dela Brașov la Ch.-Oșorheiu.

Trenul de persóne: 3 óre 1 după am.
Trenul mixt: 8 óre 50 minute dimin.
Trenul de pers.: 5 óre 20 min. dimin.

5. Dela Brașov la Sinaia*)

Trenul de persóne 6 óre 40 min. séra.

*) Acest tren circuléză numai Joia, Dumineca și la sĕrbătorĭ.

Avis!

Prenumerațiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face și reînoi ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonațĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit și sĕ arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans."

Sz. 3703—1895 szlgb.

Orvosi pályázat.

A törcsvári járásban rendszeresitett körorvosi állomás betöltésére ezennel pályázat hirdettetik következő javadalmak mellett.

1. Évi 600 frt. fizetés;
2. Évi 200 frt. utiátalány;
3. Ingyen lakás a törcsvári egyesitett községek központi épületeiben;
4. Hat (6) öl tüzifa a törcsvári községtől;
5. Minden orvosi consultaciokért az orvosi irodában legalább 50 kr. dij; külső látogatásokért a fuvarozás mellett minden fél napra 1 frt. dij, egész napon pedig 2 frt. az illető betegektől; a szegények számára ezen dijaknak fele az illető község rovatal;
6. A közigazgatási vagy birósági hatóságoktól kapott kiküldetésekért törvényszabtai dijak;
7. Mig Törcsváron rendszeresitett gyógyszertár nem létezik, a körorvos házi patikát tart;
8. Minthogy a körorvos a netán szükségesnek mutatkozó korházat az évről évre még inkább szaparodó törcsvári climáticus fürdők, kezelésével illetőleg felügyeletével, lesz megbizva, ezekkel kapcsolatos orvosi jövedelmek annak működésének eredményétől számithatók.

Felhivatnak pályázni kivánó orvos urak, hogy szabályszerüen felszerelt folyamodványaikat folyó évi **December hó 1-ig** nyujtsák be a törcsvári főszolgabiróhoz (u. p. Törcsvár).

Pályázoknak bebizonyitania kell, hogy a román nyelvet tökéletesen birják.

A választási nap folyó évi **December hó 4-én d. e. 10 órara** tüzetik ki és megtartatni fog Törcsvártt a szolgabirói irodában.

Törcsvártt, 1895 évi November hó 1-én.

A járási főszolgabiró:
Dr. Benedek,
főszolgabiró.

828,1—3

Sz. 4122—1895 szlgb.

Pályázati hirdetmény.

Fogaras vármegye törcsvári járáshoz bekebelezet Simon, Alsó-Moecs, Felső-Moecs, Fundata, Sirnea, Peștera és Magura községekbő álló Felső-Törcsvári körjegyzőség elnevezés alatt s Törcsvártt a központi épületben való székhelyel elhalálozás folytán üresedésbe jött kör jegyzői állomás betöltésére ezennel pályázat kiiratik.

Felhivatnak tehát mind azok, kik ezen évi 400 frt. pénzbeni fizetés, szabad lakás a központi épületben, 92 frt. utazási és 116 frt. irodai átalánynyal, 5614 lélek számú népességtől, a szabályrendelet szerinti mellék jövedelemmel és az állami anyakönyvek vezetéseért évi 60 frt. tiszteletdijjal javadalmazott állómást elnyerni ohajtják, hogy az 1883. évi I t. cz. 6. §-ban körülirt kellékeket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati folyamodványaikat folyó évi **December hó 1-só** napjáig bezárólag annál s inkább adják be, mivel a későbben érkező kérvények figyelembe vétettni nem fognak. A román nyelvnek alapos tudása okvetetlen szükséges és azt okmányokkal igazolandó.

A választás folyó évi **December hó 4-én d. e. 10 órakor** a Felső-Törcsvári körjegyzőség irodájában fog megtartatni.

Törcsvártt, 1895. évi November hó 1-én.

A járási főszolgabiró:
Dr. Benedek,
főszolgabiró.

8329,1—

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.